

“ความเป็นอื่น” และการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม ของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาที่ถูกกฎหมายในสถานการณ์โควิด-19

งานวิจัยเรื่อง “ความเป็นอื่น” และการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาที่ถูกกฎหมายในสถานการณ์โควิด-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงการเยียวยาของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาที่ถูกกฎหมายในสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ 1) การศึกษาเอกสารจากข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการแรงงานข้ามชาติของไทย และการติดตามเสวนาออนไลน์และสื่อออนไลน์ที่รายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนศึกษากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะประเด็นสิทธิประกันสังคมกรณีว่างงาน และสวัสดิการแรงงานตามที่กฎหมายกำหนด และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาที่ถูกกฎหมายที่ประสบปัญหา และเผชิญอุปสรรคในสถานการณ์โควิด-19 ตลอดจนผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มแรงงานจำนวน 10 กรณีศึกษา ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติที่อยู่ในการช่วยเหลือของศูนย์ช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติจังหวัดเชียงราย และไม่มีการจำกัดเพศ พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ดำเนินการช่วยเหลือแรงงานมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยในการรวมตัวกันของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดเชียงรายเพื่อรับมือและป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็นปัญหา อุปสรรค และการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ภายใต้กรอบแนวคิดหลักคือ “การสร้างความเป็นอื่น” ที่สัมพันธ์กับแนวคิด “อคติชาติพันธุ์”, “วาทกรรม ‘แรงงานต่างด้าว’” และ “ความเป็นชายขอบ”

ผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่าแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาประสบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสวัสดิการและการเยียวยาจากภาครัฐที่ไม่ได้ช่วยสนับสนุนการดำรงชีวิตในช่วงสถานการณ์โควิด-19 อีกทั้งยังถูกมองข้ามในสังคมไทย อันเนื่องมาจากอคติทางชาติพันธุ์ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย และอคติที่เกิดจากการผลิตซ้ำของประวัติศาสตร์ที่สร้างภาพให้คนเมียนมาเป็นศัตรูตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตกเป็นเมืองขึ้นของเมียนมาในอดีต จึงทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติและถูกทำให้กลายเป็นชายขอบของการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม งานวิจัยนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งในการบันทึกสถานการณ์เชิงลึกที่แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาเผชิญ ผู้วิจัยคาดหวังว่างานนี้จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนปัญหาของรัฐบาลไทยในการจัดการแรงงานข้ามชาติในสถานการณ์โควิด-19 ที่พวกเขาต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐทั้งที่มีสถานะถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปสู่การผลักดันการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียม